

Ügyszám: 869/K/2008-3.

Rytkó Emília asszony
az Országos Választási Iroda Vezetője

Dr. Szigeti Péter úr részére
az Országos Választási Bizottság Elnöke

Budapest

Tisztelt Országos Választási Iroda Vezető Asszony!
Tisztelt Elnök Úr!

Megkeresésében arról számolt be, hogy két magánszemély a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (Avtv.) 11. §-ra hivatkozással tájékoztatást kértek személyes adataik kezeléséről. Beadványozók abban a kérdésben várnak választ, hogy az OVB 188/2008. (V.19.) OVB számú határozatával érvényesnek deklarált országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívein személyes adataik szerepelnek-e vagy sem. A kérés teljesíthetősége kapcsán kialakított álláspontomról az alábbiakban tájékoztatom:

Az Avtv. 2. § 9. pontja alapján adatkezelés: *az alkalmazott eljárástól függetlenül az adatokon végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így például gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adatok további felhasználásának megakadályozása. Adatkezelésnek számít a fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérynymat, DNS-minta, iriszkép) rögzítése is.*

Az Avtv. 3. §-ának (1) bekezdése alapján személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárul, vagy azt törvény vagy – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben – helyi önkormányzat rendelete elrendeli.

E törvény 11. §-a szerint „*az érintett*

*a) tájékoztatást kérhet személyes adatai kezeléséről (12. és 13. §), valamint
b) kérheti személyes adatainak helyesbítését, illetve - a jogszabályban elrendelt adatkezelések kivételével - törlését (14-16. §).*

(2) Az adatvédelmi nyilvántartásba [28. § (1) bek.] bárki betekinthes, az abban foglaltakról feljegyzést készíthet és kivonatot kérhet. A kivonatért díjat kell fizetni.”

Az Avtv. 12. § rendelkezéseinek alapulvételével „*az érintett kérelmére az adatkezelő tájékoztatást ad az általa kezelt, illetőleg az általa megbízott feldolgozó által feldolgozott adatairól, az adatkezelés céljáról, jogalapjáról időtartamáról, az adatfeldolgozó nevéről, címéről (székhelyéről) és az adatkezeléssel összefüggő tevékenységéről, továbbá arról, hogy kik és milyen célból kapják vagy kapták meg az adatokat. Az adattovábbításra vonatkozó nyilvántartás - és ennek alapján a tájékoztatási kötelezettség - időtartamát az adatkezelést szabályozó jogszabály korlátozhatja. A korlátozás időtartama személyes adatok esetében öt évnél, különleges adatok esetében pedig húsz évnél rövidebb nem lehet.*

(2) Az adatkezelő köteles a kérelem benyújtásától számított legrövidebb idő alatt, legfeljebb azonban 30 napon belül írásban, közérthető formában megadni a tájékoztatást.

(3) A (2) bekezdésben foglalt tájékoztatás ingyenes, ha a tájékoztatást kérő a folyó évben azonos területre vonatkozó tájékoztatási kérelmet az adatkezelőhöz még nem nyújtott be. Egyéb esetekben költségtérítés állapítható meg. A már megfizetett költségtérítést vissza kell téríteni, ha az adatokat jogellenesen kezelték, vagy a tájékoztatás kérése helyesbítéshez vezetett.”

Az Avtv. 11.-12. §-aival a jogalkotónak az volt a szándéka, hogy az érintett az információs önrendelkezési jog gyakorlása révén kontrolálhassa személyes adatai kezelését és szükség szerint azok helyesbítését is kezdeményezhesse avagy önkéntes adatkezeléseknél kérhesse adatai törlését. Az aláírásgyűjtés az OVB által hitelesített formanyomtatványon, illetve azok másolati példányain kezdhető meg. A választópolgár, így a beadványozók is a részükre megadott előzetes tájékoztatás után adataikat önként szolgáltatathatták, illetőleg értesülve a kezdeményezésről dönthettek úgy is, hogy nem támogatják a kezdeményezést. Vélelmezhető, hogy az állampolgár tudja, a közelmúltban folytatott népszavazási kezdeményezéshez személyes adatait rendelkezésre bocsátotta-e.

Az országos népszavazást kezdeményező aláírásgyűjtő ívek tárolása kétségtől adatkezelésnek minősül, melynek adatkezelője – az aláírásgyűjtő ívek OVB részére történő átadása után – az OVB, illetve az OVI. Az aláírásgyűjtés szakaszában az adatkezelésért még a kezdeményezést indító személy(ek) tartoztak felelősséggel, majd az ívek átadása után „szállt át” e felelősség a választási szervekre.

Az OVB illetőleg az OVI adatkezelése azonban jellegénél, céljánál és funkciójánál fogva eltér a „klasszikus” értelemben vett adatkezelésektől. Sajátos jellege nagyrészt átmenetiségéből és különleges funkciójából fakad. A kezdeményezéshez benyújtott személyes adatok kezelésének kizárólagos célja a kezdeményezés érvényességének vizsgálata.

Az adatkezelés specialitására tekintettel az Avtv. 11-12 §-ai rendelkezései alkalmazásánál tekintettel kell lenni a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény különös szabályaira.

A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 119. §-a értelmében „*az aláírások ellenőrzése az érvényesnek tekinthető aláírások számának statisztikai és matematikai módszerekkel történő megállapítását jelenti a népszavazás-kezdeményezést aláíró választópolgárok adatainak a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás, továbbá a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása adatainak felhasználásával. Ha az alkalmazott statisztikai és matematikai módszer nem valószínűsíti a kellő számú érvényes aláírás meglétét, akkor az aláírások ellenőrzését az*

alíráások tételes vizsgálataával kell folytatni mindaddig, amíg a kezdeményezés érvényessége vagy érvénytelensége kétséget kizáróan meg nem állapítható". E jogszabályhely (3) bekezdése szerint az aláírások ellenőrzését a kezdeményezés benyújtásától számított 45 napon belül kell lefolytatni.

Az Avtv. 5. §-ában kimondott célhoz kötöttség elve szerint személyes adatot kezelni csak meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében lehet. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie e célnak. Csak olyan személyes adat kezelhető, amely adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas, csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig.

Az Avtv. 5. §-ban kimondott célhoz kötöttség elvének megfelelően az érintettek személyes adatainak védelmét az szolgálja leginkább, ha az ellenőrzést követően az aláírásgyűjtő ívek haladéktalanul megsemmisítésre kerülnek. Az Avtv. rendelkezéseivel összhangban a Ve. 121. §-a szerint az aláírásgyűjtő íveket az aláírások ellenőrzését, illetőleg a jogorvoslati eljárás befejezését követően 30 nap elteltével kötelezően meg kell semmisíteni.

A beadványozók tájékoztatási igényének teljesítése jelen esetben gyakorlatilag azt jelentené, hogy valamennyi aláírásgyűjtő ívet tételesen és manuálisan át kellene tekinteni. Alapul véve, hogy a jogalkotó relatíve hosszú időt, 45 napot biztosított az aláírások ellenőrzésére, méltán feltételezhetjük, hogy ez esetben a leadott 510.160 számú aláírás áttanulmányozása aránytalan terhet róna e szervekre. Természetesen az információs önrendelkezési jog érvényesülését általában biztosítani kell, még ha annak megvalósítása módfelett idő- és pénzigényes is.

Jelen szituációban azonban elsősorban a Ve. szabályai szerint kell megítélni az adatkezelést. A Ve. alapján az adatkezelés célja az aláírások ellenőrzése, időtartama az ellenőrzés befejezésétől számított 30 nap. Az adatkezelőnek elsősorban a törvényben meghatározott adatkezelési célt kell teljesítenie, a törvényben meghatározott időn elteltével pedig az adatokat köteles törölni. A kért tájékoztatás a Ve. szabályai alapján nem teljesíthető, a teljesíthetőségnek gyakorlati akadálya van. Amennyiben sor kerülne az aláírások egyenkénti ellenőrzésére, nem lenne tartható a törvényben meghatározott törlési határidő, ez pedig a többi érintett személyes adatok védelméhez való jogát sértené.

Másik oldalról viszont a tájékoztatás elmaradása a kérelmező számára tényleges érdeksérelmet nem okoz: ha valóban visszaéltek is az adataival, azok törlésére sor kerül, vagyis a vélelmezett jogellenes adatkezelés megszűnik. Ugyancsak a tájékoztatási kötelezettség ellen szól, hogy az érintettek csak feltételezi a jogellenes adatkezelést: amennyiben azt tudja valószínűsíteni, büntetőfeljelentésnek lehet helye.

Fenti megállapítások tükrében úgy vélem, hogy a beadványozók adatszolgáltatási kérése megtagadható.

Budapest, 2008. június 16.

Üdvözlettel,
az adatvédelmi biztos jogkörében eljárva:

Dr. Szabó Máté
az állampolgári jogok országgyűlési biztosa